

A person wearing an orange robe is holding a teal-colored book. The book's cover features the author's name 'CARLOTA BENET' at the top and the title 'VEUS DE PAPER' in large, stylized white letters below it. The background is a warm, orange-toned setting.

CARLOTA
BENET

VEUS
DE
PAPER

Columna

UN LLIBRE ÉS PER VOLAR

CARLOTA BENET
VEUS DE PAPER

Columna

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: SETEMBRE DEL 2023
© CARLOTA BENET CROS, 2023
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-3080-7
DIPÒSIT LEGAL: B. 11.405-2023
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62
IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos)
si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.
Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com
o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

O

Realitat

Era cert, doncs, es va dir la Sina, desesperada, que la vida no tenia cap tipus de sentit? Que enfrontar-se a la realitat portava només desil·lusions? Que mirar-la directament volia dir trobar només tristesa i dolor? Que en el seu dia a dia ja no hi hauria espai per a la màgia, la poesia i la raó?

Plantejar-se això de sobte, als seus vint-i-tres anys, era un xoc devastador. Com s'ho feien els altres per anar tirant, alguns fins i tot amb un somriure als llavis? Descobrir que havia basat cada una de les seves decisions vitals en un engany feia que el cap li bullís de ràbia i de preguntes. Els fonaments de la seva existència s'havien esfondrat i ara no sabia qui era veritablement ni què volia; havia perdut el nord.

Va sospirar profundament i es va arraulir encara més entre els plecs del xal de llana de quadres que s'ha-

via posat per damunt de les espatlles. El fred que sentia, però, no era degut a cap corrent d'aire sinó a l'alè del monstre que habitava entre les escletxes d'aquell pis immens, desolat, i no se solucionava amb roba d'abric. Va mirar enllà del finestral d'aquell antic principal de l'Eixample i es va adonar que feia un dia de plena tardor, el seu moment de l'any preferit; temps de bufandes, cafès calents, passeigs a pas ràpid per la ciutat i estones de racó acollidor amb un llibre a la falda. A fora, el terra estava cobert de fulles seques dels plàtans, grogues, vermelles, taronges i ocres, i entre els edificis modernistes, les seves flors, dracs i nimfes, podia entreveure el cel decorat amb amenaçadors núvols morats de tempesta. Però no va gaudir d'aquesta visió com ho hauria fet habitualment i es va preguntar amb angoixa si el que havia passat també li hauria fet malbé per sempre la seva estació preferida i li recordaria la traïció de què havia estat víctima.

Sense l'ajut de les seves amigues, les heroïnes dels llibres que després de la tragèdia s'havien esfumat, i, en canvi, assetjada des dels forats més lúgubres de casa seva per aquella bèstia rabiosa, no sabia com se'n sortiria.

I

Ells dos i la llibreria

Ocupava uns baixos al carrer Pau Claris entre Consell de Cent i Diputació i era un local gairebé tan emblemàtic a Barcelona com el conegudíssim restaurant Can Culleretes o el cèlebre Colmado Múrria. Des del carrer ja enamorava els vianants amb els seus aparadors amb marcs de fusta, l'elegant porta d'accés de passamà daurat i el rètol de vidre negre que ocupava els tres portals de la façana. Amb unes lletres pintades amb pa d'or hi deia «La Lectora», i al costat hi havia el dibuix exquisit d'un perfil de noia que aguantava un llibre.

L'establiment no havia canviat pràcticament gens des de principis del segle xx, quan el va inaugurar la senyora Capdevila, ja que primer la seva filla i després el seu net, l'actual amo, l'havien preservat al llarg de les dècades amb absoluta veneració. Així doncs, si

l'exterior era pintoresc, l'interior encara ho era més a causa de la magnificència de les prestatgeries de roure massís enfosquit pels anys que ocupaven cada pam de paret, el terra de rajoles de marbre negres i blanques, la llum tènue que sorgia de diversos llums de pantalla verda i la bona olor de llibres antics que desprenia. Sí, perquè tot i que s'hi venien moltes novetats tenia un apartat dedicat als anomenats llibres de vell —exemplars de segona mà, primeres edicions, volums signats i, en ocasions, relligats de luxe que podien ser molt valuosos— tan ben proveït que era famós entre els entesos i els col·leccionistes més exigents.

Tanmateix, la veritable màgia d'aquesta llibreria no raïa ni en l'interès arquitectònic de la façana ni en la bellesa de l'interior, sinó en l'esperit que li sabia conferir el Joan Vergés, que així era com es deia el propietari. Sabia encantar els clients amb els seus dots de llegidor de ments, en detectava les necessitats encertant-ho sempre, i quan percebia que tenien una estona per perdre, els embadalia explicant-los l'argument d'un o altre llibre, mentre els assegurava que sens dubte els obriria horitzons inimaginables, o si ho veia adient els declamava amb perícia un vers que els convertia per sempre en fervents admiradors del seu poeta. Fins i tot, a vegades, els mostrava el volum més rar que en aquells moments hi hagués al local i els explicava les meravelles del seu relligat, la tipografia i les

il·lustracions úniques, cosa que acabava de fer les delícies dels visitants, que s'acomiadaven amb la sensació d'haver assistit a un espectacle.

Amb el seu carisma i el seu do de contador d'històries nat, doncs, sabia convertir l'establiment en un regne de fantasia, en una cova de les meravelles com la d'Alí Babà, en la casa de torró de *Hänsel i Gretel* o en el palau sumptuós de *Les mil i una nits*, i al seu costat la realitat del dia a dia que existia fora del seu reialme de paper retrocedia a un segon pla i al voltant cobraven vida les històries que invocava, que a vegades fins i tot lluien més interpretades per ell que impreses en tinta.

Era, per tant, un llibreter excel·lent, estimava la seva professió amb deliri i l'exercia com un privilegi, «com si fos un sacerdot del temple del saber», deia mig de broma mig de veres. Però a més, a part de vendre llibres, gràcies a les estones de tranquil·litat que li donava el negoci, durant anys s'havia dedicat a escriure exquisits assaigs d'història i de personatges interessants de Barcelona, tema en el qual era erudit, que li havien fet guanyar una pila de premis obscurs i que el feien ser fervorosament admirat pels especialistes. Malgrat aquesta popularitat, però, el seu cercle íntim es limitava a la seva germana Lola i el seu marit Cisco, quatre amics de la universitat ja una mica tro-nats que feien olor de naftalina i les seves senyores, i

un parell de bibliotecàries dinàmiques, ara ja carregades d'anys, que n'estaven enamorades però a qui mantenia a una distància respectuosa i galant.

I és que el Joan, així es deia, als setanta anys era encara un home atractiu, de faccions nobles, cabells blancs impecables, de constitució nerviüda i magra i d'aire juvenil. Era també elegant i anava sempre vestit amb roba de tall clàssic, un pèl antiquada però bona, que consistia bàsicament en pantalons de llana de color marró o gris, armilles de punt, camises de quadres i corbata. Aquesta indumentària formal, tanmateix, contrastava amb el fet que als peus sovint hi duia sabatilles, cosa que li ho permetia el fet que per anar de la feina a casa seva, un entresol enorme, llargarut i fosc, també heretat, no li calia sortir al carrer sinó només baixar un tram d'escalas.

Allà hi vivia amb la seva filla Sina (de Carmesina, com la de *Tirant lo Blanc*), que havia tingut de gran, als quaranta-sis anys, amb una noieta d'aire hippy (malgrat la moda minimalista que l'any 1995 imperava entre el jovent), bonica com la Venus de Botticelli i a qui havia estimat bojament. Explicava que un dia havia aparegut a la botiga, desvalguda, víctima de males influències, del consum de marihuana i d'uns pares que no la comprenien, que ell l'havia ajudat i que durant algun temps havien estat feliços. Al cap de poc de donar a llum, però, va desaparèixer tan de sobte

com havia arribat, per anar a parar, s'imaginava ell, a alguna platja de Tailàndia o a un asram de l'Índia.

La Sina havia intuït des de sempre que al seu pare aquest abandonó l'havia entristit moltíssim i que l'havia fet renunciar a l'amor romàntic, i per això s'havia esforçat per compensar-lo convertint-se en tot el que ell esperava i més, ofegant el sentiment mateix d'haver estat abandonada per la mare, i fent, a part del paper de filla, també el de companya i mestressa de la casa, ja que ell sentia un desdeny gairebé patològic pels assumptes domèstics. Havia crescut, doncs, acotxada per un pare amatent però dependent, entre llibres i objectes antics, amb la tia Lola, sempre a punt de donar-los un cop de mà, conformada amb la idea d'una mare que sempre seria absent.

En aquest món, ben aviat es va sentir fascinada per les prestatgeries polsoses plenes de volums de la botiga i per les històries meravelloses que contenien, i va aprendre a entendre la vida, igual que el seu pare, dins d'aquell àmbit segur i alhora ple de portes al desconegut. Allà, apartada del brogit exterior, concentrada en la veu d'un narrador que la conduïa a través del seu univers particular, es va acostumar a viure aventures sense treure el nas a fora, ignorant el món real del qual el Joan desconfiava. De gran, a més, es va apassionar per la vida de llibretera, i va aprendre a aconsellar els clients habituals, a seduir-ne de nous i a estimar tam-

bé els passavolants que clavaven els ulls al vidre i no compraven res. Fins i tot els gestos més prosaics de l'ofici li feien el pes: apujar la persiana cada matí, dir bon dia al barri, saludar la portera que escombrava l'escala del costat, saludar amb un cop de cap el client habitual del bar del davant i especular sobre la senyora rossa i elegant de les misterioses ulleres de sol que gairebé cada dia passava lentament per la seva vorera amb un cocker spaniel. La repetició de rutines com aquestes li proporcionava un sentit de continuïtat agradable i li donava seguretat.

Ara feia poc que havia fet vint-i-tres anys i la seva vida romania essencialment igual que quan en tenia cinc, tret que, a poc a poc, s'havien anant invertint els rols amb el seu pare i ara era ella qui tenia cura d'ell i no al revés. Havia estudiat Filologia Catalana i ara estava cursant les primeres classes de doctorat amb una beca —com era la il·lusió del Joan—, mentre treballava a temps parcial a La Lectora portant la part de compra-venda en línia dels volums de segona mà, exemplars rars i de col·leccionista, que, de fet, era la part del negoci que més rutllava. Així doncs, malgrat que el Joan desitjava que algun dia es convertís en professora universitària, ella no tenia cap dubte que acabaria ocupant-se a temps complet de la llibreria amb molt d'orgull.

No es plantejava viure d'una altra manera perquè al seu tarannà dolç i discret no li entusiasraven els

canvis, però sobretot perquè no volia separar-se del pare, a qui, al cap i a la fi, ja l'havien abandonat una vegada. Des de petita l'havia preocupat la seva pena amagada, les mirades perdudes a l'infinit, els sospirs i els llargs passeigs en solitari, i s'havia sentit responsable de distreure'l amb la seva companyia, conversa i cura constant.

Educada doncs per un senyor gran i antiquat a qui idolatrava, havia adoptat els valors i les maneres, no ja de l'època del Joan, sinó d'una d'anterior que ell tenia idealitzada, sense qüestionar-los. Això repercutia fins i tot en el seu aspecte, que, tot i que agradable, tenia un aire antic i passat de moda i defugia els artificis perquè el seu progenitor els considerava vulgars. Per tant, no es maquillava mai la seva pell lluminosa però pàl·lida, no se li havia acudit mai donar una mica de color als seus llavis ben dibuixats i encara menys escoltava la seva amiga Lluïsa quan insistia que els seus ulls grossos, rodons i de color de mercuri líquid haurien quedat espectaculars amb una mica de rímel i de llapis marró difuminat. Precisament aquests eren el seu tret més distintiu i sempre li havien dit que els havia heretat de la mare, igual que els cabells, que de petita havien estat rossos però que amb els anys se li havien enfosquit i ara els tenia de color cendra. A més, en lloc de la melena deixada anar en cascada que havia vist en alguna fotografia antiga de la seva proge-

nitona, se'ls arreglava conservadorament en forma de mitja melena, apartats a un costat de la cara amb un passador de carei. Pel que fa a la resta, tenia una figura força proporcionada i d'estatura mitjana que mantenia sense esforç degut, per una banda, al fet que el Joan li havia inculcat com a valor fonamental un gran sentit de la moderació en el menjar, en el beure i en tots els aspectes materials de l'existència, i per l'altra perquè tenia per costum desplaçar-se sempre a peu, caminant a pas ràpid per la ciutat, i al cap del dia acabava fent quilòmetres.

No era, doncs, res específic del seu físic el que la feia resultar peculiar respecte als estàndards d'aquell 2018, sinó la seva indumentària, que responia a les nocions d'elegància ancorades en els anys quaranta i cinquanta, als vestits que el seu progenitor recordava de la seva pròpia mare de jove i als dels personatges femenins de les seves pel·lícules preferides. Per això el guarda-roba de la Sina consistia en una petita però sòlida col·lecció de peces d'una qualitat excel·lent que ell li feia confeccionar pel seu propi sastre i que, si calia, duia a arreglar a aquest mateix senyor, i només molt de tant en tant n'hi encarregava una de nova. L'uniforme que vestia habitualment es componia, doncs, a l'hivern, de modestes faldilles de llana o *tweed* just per sota genoll, de colors clàssics —marró, gris fosc, verd molsa, a vegades algun quadre bordeus—, càrdigans

de llana de merí o caixmir, camises blanques, leotards gruixuts i, als peus, mocassins. I a l'estiu repetia la combinació de brusa i faldilla, però amb matèries lleugeres i colors una mica més clars —beix, caqui, blau clar, potser algun crema amb piquets negres—, que rematava, als peus, amb sandàlies poc obertes.

Així, sense pretendre-ho, produïa un efecte vintage que la feia diferent de la gent de la seva edat, tot i que no se n'adonava, o bé no es permetia adonar-se'n perquè encara que el Joan li havia inculcat que la cura i l'elegància en el vestir eren importants en tant que mostra d'educació envers els altres i de respecte a un mateix, trobava que pensar-hi massa era frívol i una pèrdua de temps, així que s'havia acostumat a no fer-ho. En qualsevol cas, com que ell sempre lloava la seva aparença endreçada i seriosa i ella es trobava còmoda dins del seu uniforme, no havia tingut mai prou curiositat per endinsar-se en una d'aquelles enormes botigues de roba barata d'on sortia música estrident i un tipus de noies que la intimidaven.

De fet, el seu aspecte totalment passat de moda hauria pogut fer que resultés atractiva i tot si no fos que s'esforçava tant com podia per passar desapercebuda. Així, quan malgrat els seus esforços cridava l'atenció d'algú, s'escudava en una actitud educada, freda i formal que solia fer tirar enrere la persona interessada. Tampoc contribuïa a la seva popularitat l'aire

que tenia de creixement interromput (probablement perquè no havia sortit mai de l'empara protectora del pare) i que, combinat amb gustos més propis d'una persona de mitjans del segle anterior que de l'actual, li donava un no-sé-què de nena vella. Era, en definitiva, un personatge curiós.

Aquell dia, ben d'hora, després de vestir-se sense fer soroll per no despertar el Joan, li va preparar l'esmorzar abans de marxar cap a la classe que tenia a primera hora, com era habitual. La botiga no obria fins a les deu, ell es llevava una mica més tard, i feia molts anys que li tenia aquesta atenció matinal. Li va fer un ou passat per aigua, una torrada amb oli i un termos de cafè i ho va dur tot al menjador, on va disposar aquell àpat frugal amb cura en un extrem de la immensa taula de caoba massissa dels avis Vergés.

En acabar es va aturar un moment a considerar aquella habitació solemne i burgesa, entretenint la mirada en les motlures del sostre, el treball de marqueteria de l'aparador i les porcellanes antigues. Va pensar, com feia habitualment, que era un privilegi viure en un lloc amb tant caràcter i ple d'història, però aviat caldria pensar en renovacions i això l'angoixava. Com a mínim, canviar la cuina de gas vella per una vitroceràmica que la fes sentir més segura quan ell

volia encendre el foc, actualitzar els banys, revisar la instal·lació elèctrica, que no anava gaire bé... Tot era tan car... Va sospirar. Estimava tant aquelles parets cobertes per la pàtina dels records que li feia basarda pensar en paletes entrant-hi a cop de maça, però alhora la preocupava molt veure que estava en clara decadència.

Absorta en els seus pensaments, la va sobresaltar veure aparèixer de darrere d'una de les pesants cortines de vellut una dona que, si bé a primera vista semblava de carn i ossos, si un s'hi fixava es feia evident que els seu cos era translúcid, com si estigués feta només de gas i de llum. Era alta, amb el cabell recollit en una cua una mica escabellada. Duia uns texans estrets que li marcaven el cul, botes de pell girada, jersei de caixmir de coll desbocat i tenia una cara interessant amb bosses profundes sota els ulls que indicaven que havia viscut. Amb la seva veu rogallosa li va dir:

—Aquest pis em recorda molt el de la tieta, la Patrícia Miralpeix. El menjador d'estil Chippendale amb l'aranya de llàgrimes, la cristalleria de Sèvres, la vitrina plena d'objectes, la taula fosca, les cadires de setí estil imperi, les cortines de vellut de color verd profund... Tot molt semblant a això.

La Sina va considerar un moment el que li deia la protagonista d'*El temps de les cireres* i va respondre:

—Quan vaig llegir la novel·la també vaig tenir aquesta impressió. Deu ser perquè la teva autora i el meu pare són més o menys de la mateixa època i tipus de família, i aleshores aquestes coses estaven de moda; com que el papa mai ha modificat res...

—Doncs li valdria més haver fet una bona neteja a fons i haver donat aire a aquestes parets. L'Emilio, un amant meu de fa molts anys, em va dir una vegada que si rasques amb l'ungla la pols d'aquests pisos de l'Eixample, i per extensió la de les persones que hi viuen, en surt molta porqueria. Coses de la burgesia reprimida, de la Guerra Civil i els anys de després.

La Sina va optar per no fer-li cas i la Natàlia, sor-neguera, es va esvanir.